

Bokomslag © Joanna Helligren

LÄRARHANDLEDNING FÖR ÅK 3–6

*av Malin Eriksson Sjögård
& Alice Hymna*

Välkommen till lärarhandledningen!

Lärarhandledningen är framtagen av läraren och författaren Malin Eriksson Sjögård och leg. psykolog Alice Hymna.

Det finns läsförståelsefrågor som hjälper eleverna att förstå vad de läst som följs av diskussionsfrågor vilka ska få eleverna att tänka vidare kring det lästa. Frågorna ger eleverna ökad förståelse för vad Ariel berättar om och om hans ofta komplexa känslor. Läraren bör leda ett samtal kring frågorna och vi vill uppmuntra till att samtalet inriktas på vad eleverna tror att Ariel känner och tänker. I ett klassrum finns det många olika erfarenheter och det är viktigt att de elever som har livssituationer som tangerar Ariels inte ska bli tvingade att säga privata saker som de inte vill.

Det finns några faktarutor i lärarhandledningen som kan presenteras för eleverna rakt av. Det finns också förslag på skriv- och bildövningar som fördjupar läsupplevelsen.

Frågorna och uppgifterna följer på kapitlen och gör nedslag i centrala teman. Vi rekommenderar att ni arbetar med frågorna under läsningens gång. Ni kan välja att göra alla frågor, eller bara några.

Handlingen i korthet

Ariel är tio år och bor sedan en tid tillbaka, tillsammans med Joen och Mattis eftersom Ariels mamma har missbruk och inte kan ta hand om hen. Vi får, genom ett barns ögon och återblickar, följa ett liv på gatan, utan en fast punkt, med en missbrukande förälder. Genom Ariel får läsaren ta del av en osminkad tillvaro, som utan att vara nattsvart redogör för en många gånger mörk vardag och verklighet, men som också är präglad av samhörighet, kärlek och lojalitet. Ariels nuvarande situation blir en motvikt till det förflutna och trots att hen brottas med minnen och dåligt samvete gentemot sin mamma, är det här också en ljus skildring av en vänskap utöver det vanliga och om att en familj är de som är närvarande, som erbjuder trygghet och som bryr sig.

Det finns så många bottnar i den lågmälda berättelsen och det är en sann njutning att läsa den välformulerade prosan, och få ta del av Ariel och fosterpappan Joens språk- och ordlekar.

Lektor: Sarah Utas, BTJ-häftet nr 19, 2020

Frågor

L = Läsförståelsefrågor som syftar till att eleverna ska fånga upp och precisera vad de läst och ta till sig bokens handling.

D = Diskussionsfrågor som syftar till att eleverna ska reflektera kring temat i boken och öka sin förståelse och empati för Ariels känslor och livssituation.

U = Förslag på vad läraren kan undervisa om i anslutning till läsningen.

S= Bild- och skrivövningar som får eleverna att fördjupa läsningen genom eget skapande.

Introduktion

Börja med att låta eleverna få tänka vad de tror att boken kommer att handla om. Låt alla elever få ta del av omslaget, förslagsvis genom att projicera bilden på väggen. Arbeta sedan enligt EPA-modellen:

Ställ en eller ett par öppna frågor, till exempel:

- Vad kommer boken att handla om?
- Vem/Vad ser vi på bilden?
- När utspelar sig handlingen?

Enskilt: Uppmana eleverna att formulera sina tankar tyst för sig själva.

Par: Låt eleverna samtala i par om vad de har tänkt.

Alla: Välj ett sätt att lyfta allas tankar; låt varje par eller några par få dela med sig till hela gruppen om något som de har pratat om. Alternativt så väljer du som lärare ut några saker som du hört att eleverna pratat om.

Tips! Gör korta anteckningar under EPA-arbetet så kan ni jämföra om förväntningarna besannades eller inte då boken är utläst.

Frågor till kapitel 1

Sid: 7-19

Ariel talar inte om för läsaren vilket kön hen har. Hen är ett pronomen som kan användas istället för han eller hon när man inte vet vilket kön en person har. Det finns också människor som är icke binära, dvs känner sig som varken kille eller tjej. De använder också ofta hen som pronomen. I boken vet vi inte om Ariel är en tjej, kille eller icke binär.

Berättarperspektiv

L: Vilket berättarperspektiv har boken?

U: Redogör för vad berättarperspektiv är och ge exempel på några olika berättarperspektiv.

D: Gör berättarperspektivet att du kommer nära Ariel när du läser? På vilket sätt? Hade läsaren kommit lika nära Ariel om det varit tredjeperson?

D: Vad får vi veta om Ariel i första kapitlet? Vad tror ni att boken kommer handla om? Är det något särskilt som ni blir nyfikna på att veta mer om?

Trygghet och otrygghet

L: Ariel pratar om *otryggtid* och *tryggtid*. Vad är skillnad mellan *otryggtid* och *tryggtid* enligt Ariel?

D: Hur känner du det när du är trygg tillsammans med någon annan? Hur är en person som känns trygg?

D: Ariel säger att hens *tryggtid* börjar när hen flyttar till Joen och Mattis. Varför är hen trygg hos dem?

Integritet

D: Ariel säger att hen inte vill berätta allt om sin mamma för läsaren. Varför tror du att hen inte vill det?

D: Vet du vad du vill berätta för andra och vad du vill hålla för dig själv? Hur gör du för att bestämma det?

Frågor till kapitel 2

Sid. 20-32

Rädsla och ensamhet

L: Ariel berättar om ett minne när hen är sex år och någon slår mot hens fönster-ruta. Vad gör Ariel när hen hör knackningen?

D: Hur tror du att Ariel kände sig när hen förstod att det var mamma som knackade på rutan?

L: Hur gör Joen och Mattis för att Ariel ska känna sig trygg på natten? Ariel berättar också om när Joen tröstar hen. Hur tröstar Joen Ariel?

D: Hur blir man bäst tröstad av någon när man känner sig rädd och ensam?

Socialtjänsten hjälper barn som har det jobbigt hemma. Oftast kan barnet bo kvar hemma genom att hela familjen får stöd. Men ibland har de vuxna så stora problem att de inte klarar av att ta hand om sina barn. Då kan barnet få flytta till en annan familj under en kortare eller längre tid.

Barnbidrag och barns rätt

L: Varför har Ariel flyttat så många gånger?

L: Vad tycker Ariels mamma att barnbidrag är? Vad säger Joen att barnbidrag är till för?

D: Vad tycker du om att Ariels mamma ser barnbidraget som sitt? Vad skulle du vilja säga till Ariels mamma?

U: Förklara vad barnbidrag är och dess historia.

Frågor till kapitel 4

s.47-62

Livshistoria och sorg

L: Ariel frågar Joen och Mattis vad de vet om hen. Vad vet du om Ariel och vad hen varit med om i sitt liv?

Läs stycket om när Ariel berättar om att hen ibland har sagt att hen inte vill leva högt igen, s.60

L: Ariel berättar att hen är så ledsen ibland att hen säger till Joen och Mattis att hen inte vill leva. Varför sa Ariel att hen inte vill leva?

L: Vad gör Joen när Ariel säger så ?

D: Tror du att det Joen gör hjälper Ariel?

D: I slutet av kapitel fyra säger Ariel att hen vill leva. Vad är det som gör att hen vill leva?

Frågor till kapitel 5

s.63-81

Drömmar

L: Vad berättar Ariel att hen drömt?

S: Måla en bild utifrån Ariels dröm. Eleverna kan sedan visa och berätta om sina bilder.

Respekt

L: Vad var Ariels första ord?

D: Vad skulle du vilja säga till Ariels mammas kompisar som skrattar när de hör att det var hens första ord?

Frågor till kapitel 6

s.82-100

Ilska

L: Vad hände innan Ariel slog Mattis?

D: Varför tror du att Ariel slår Mattis?

L: Vad säger Joen att hans föräldrar lärde honom att göra när han blir arg?

D: Blir ilskan mindre om man pratar om varför man är arg? Har du varit med om det? Hur gjorde du? Var det svårt?

Komplexa känslor

L: Vad menar Ariel med ordet *pusselkänsla*?

D: Har du känt en *pusselkänsla* någon gång?

S: Ariel hittar på många egna ord. Vilka nya ord kan ni i klassen hitta på. Skriv gärna en lista över alla ord som ni kommer på.

Frågor till kapitel 7

s.101-118

Stopp min kropp

L: Joen säger till Ariel: "Din kropp är din". Vad säger han att det innebär?

D: Vad kan man säga och göra om någon tar i ens kropp på ett sätt man inte vill?

Hemlöshet

S: Rita Ariel och mamman när de sover i en park.

D: Prata om vad ni tror Ariel känner när de sover där?

Frågor till kapitel 9

s.134-144

Vänskap

L: Elli är en väldigt viktig vän till Ariel. Vad säger Ariel att det är som gör att de förstår varandra så bra?

D: Hur känner man att någon är en vän på riktigt?

L: Läs dikten Ariel skriver om Eli högt. Låt klassen diskutera vad dikten betyder.
(s. 144)

S: Låt klassen skriva egna dikter om någon de tycker om.

Frågor till kapitel 10

s.145-160

Skam

L: Varför skäms Ariel när hen och mamma går från parken de sov i? Vad tänker Ariel?

D: Hur tror du att det kändes för Ariel att skämmas för sin mamma?

Frågor till kapitel 11

s.161-180

Frigörelse

L: Vad känner Ariel efter att hen pratat med sin mamma i telefon?

D: Ariel berättar i texten att hen "inte har samma framtid som mamma". Vad tror du att Ariel menar med det? Vilken framtid tror du att Ariel har?

Efter att ni läst boken

Vad är barnkonventionen?

“Barnkonventionen innehåller regler om barns rättigheter. De här reglerna gäller alla barn som är under 18 år. Nästan alla världens länder har skrivit under barnkonventionen. När ett land skriver under en konvention säger de att de ska följa de olika reglerna som finns i konventionen.

Artiklarna [i Barnkonventionen] handlar till exempel om att barn ska behandlas lika, att vuxna ska lyssna på barn och att barn har rätt att gå i skolan. Barn har alltså särskilda rättigheter just för att de är barn.

Barnkonventionen är tydlig med att du som barn ska vara delaktig i beslut som rör dig. Vuxna måste lyssna på vad du säger. När vuxna tar beslut som handlar om dig måste de tänka på och prata om vad som är bäst för dig. Vuxna ska inte bara prata med andra vuxna om dig, utan prata med dig om sådant som rör dig.”

Källa: regeringen.se/barnkonventionen

Barns rätt

D: Prata om vilka rättigheter barnkonventionen ger till Ariel?

Brev till Ariel

S: Låt eleverna få skriva ett brev till Ariel. Har de något särskilt de vill berätta för Ariel? Har de några tips till Ariel? Några frågor?

S: Låt dem också gärna få rita en bild att lägga med i brevet.

Reflektioner

Ett bra sätt att få veta om en elevgrupp uppskattar en bok eller inte är att be dem att lämna in några korta reflektioner efter att ni har arbetat med boken. Samla in reflektionerna på lappar eller be eleverna skicka in sina tankar digitalt. Reflektionerna kan även göras allmänna genom att låta eleverna skriva på post-it lappar som monteras i klassrummet.

Förslag på frågor:

- Vad var bra med boken?
- Vad var dåligt med boken?
- Tycker du att jag ska använda boken med andra elever?

Övrig information om Ariel tjugofyra/sju:

ISBN: 978-91-7226-254-6

Antal sidor: 211 sidor

Utgivningsdatum: 2020-08-13

Illustratör: Joanna Hellgren

Utgiven av: Bokförlaget Opal

Förlagskontakt: Malou Najic, malou@opal.se

